

Załącznik do uchwały nr XXIV/172/2004
Rady Powiatu w Inowrocławiu
z dnia 23 czerwca 2004 r.

SPRAWOZDANIE
za rok 2003
z realizacji Programu działań na rzecz osób
niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie
powiatu inowrocławskiego.

Inowrocław, czerwiec 2004

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U.Nr 142 z 2001 r., poz. 1592 z póź.zm.) określiła zakres działania i zadania powiatu. Jednym z nich jest wspieranie osób niepełnosprawnych. W wyniku reformy ustrojowej państwa zmalała rola administracji rządowej, a wzrasta – samorządowa. Reforma spowodowała, że potrzeby obywateli mają być zaspakajane w środowisku zamieszkania, z wyjątkiem wysoko specjalistycznych zabiegów niedostępnych w miejscu zamieszkania. Taką koncepcję nazywa się rehabilitacją środowiskową i chociaż w Polsce nie została prawnie zdefiniowana, może przynieść w praktyce nieocenione korzyści zarówno dla samych zainteresowanych , jak również dla samorządów; powiatowego i gminnych odpowiedzialnych za skuteczność tworzonego programu wyrównania szans osobom niepełnosprawnym.

W dniu 30 lipca 2003 roku Rada Powiatu uchwałą nr XIII/88/2003 przyjęła Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie powiatu inowrocławskiego.

W Programie zostały określone cztery cele główne:

1. Integracja osób niepełnosprawnych z lokalną społecznością.
2. Stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do edukacji, rehabilitacji fizycznej, psychicznej, zawodowej i społecznej.
3. Eliminowanie czynników powodujących niepełnosprawność.
4. Wyrównanie szans w zakresie poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych.

oraz osiem celów szczegółowych:

1. Zintegrowanie działań samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności oraz dyskryminacji osób niepełnosprawnych.
3. Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych.
4. Wyrównanie szans w zakresie edukacji
5. Stworzenie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudniania i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.
6. Tworzenie środowiska fizycznego przyjaznego dla osób niepełnosprawnych.
7. Organizowanie różnych form wspierania rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym lub dorosłą osobą niepełnosprawną.

8. Stworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji oraz turystyce.

Celem programu jest stworzenie nowoczesnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, który umożliwi prowadzenie szerokich działań edukacyjnych, rehabilitacyjnych i leczniczych. Budowa systemu wsparcia osób niepełnosprawnych odbywać się powinna kompleksowo, przy czynnym udziale wszystkich istniejących na terenie powiatu podmiotów zajmujących się tą problematyką. Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna jest współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, mogących wspierać program merytorycznie i finansowo. Z uwagi na powyższe Starosta przesłał wg. rozdzielnika w dniu 4 września 2003 roku do wszystkich wyżej wymienionych instytucji na terenie naszego powiatu Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie powiatu inowrocławskiego zwracając się z prośbą o włączenie w jego realizację.

W dniu 15 października 2003 r. została podjęta uchwała nr 148/2003 Zarządu Powiatu w Inowrocławiu w sprawie wyboru lidera promocji zdrowia w powiecie realizującego zadania określone w Programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie powiatu inowrocławskiego.

Pierwsze spotkanie podczas którego omawiano zasady zdrowego stylu życia odbyło się w listopadzie 2003r. z członkiniami Inowrocławskiego Stowarzyszenia „Amazonki”.

Realizacja Programu w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie między innymi realizuje zadania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Do zadań realizowanych przez PCPR należy:

1. Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.
2. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.
3. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych.
4. Dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych.
5. Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.

W 2003 roku o dofinansowanie zadań z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego mogły ubiegać się osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

Na ten cel przeznaczono 18.360 zł i dofinansowano pięć imprez integracyjnych o charakterze sportowym, kulturalnym i turystycznym na ogólną kwotę 16.673 zł, w tym dla dzieci i młodzieży 3.137 zł oraz 13.536 zł dla osób dorosłych. Były to niżej wymienione imprezy :

1. Festyn Sportowo- Integracyjny Osób Niepełnosprawnych organizowany przez Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Flandria”.
2. Turniej warcabowy organizowany przez Koło Powiatowe Polskiego Związku Niewidomych w Inowrocławiu.
3. Spotkanie Opłatkowe Osób Niepełnosprawnych organizowane przez Kujawskie Stowarzyszenie „Sclerosis Multiplex”.
4. Spotkanie Wigilijne Osób Niepełnosprawnych organizowane przez Kujawsko – Pomorskie Stowarzyszenie Osób z Chorobą Parkinsona.
5. Spartakiada Integracyjna Osób niepełnosprawnych organizowana przez Urząd Miejski w Gniewkowie.

Ponadto przeznaczono kwotę 247.759 zł na dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych z naszego powiatu pobytu na turnusach rehabilitacyjnych, które są aktywną formą rehabilitacji połączoną z elementami wypoczynku, ale celem jest poprawa sprawności chorych. W roku 2003 złożono 383 wnioski, w tym dla 166 osób lekarze wnioskowali o wyjazd z opiekunem.

Z tej formy pomocy skorzystały 332 osoby niepełnosprawne oraz ich 135 opiekunów, w tym:

- dzieci i młodzież niepełnosprawna – 58 wniosków – na kwotę 54.857 zł,
- dorosłe osoby niepełnosprawne – 274 wnioski – na kwotę 187.857 zł .

PCPR ze środków PFRON finansuje również zakup sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego oraz środków pomocniczych (np. aparaty słuchowe, wózki inwalidzkie, kule łokciowe, pieluchomajtki itp.) na podstawie przedstawionej przez wnioskodawcę faktury za zakupiony sprzęt. Kwota dofinansowania uzależniona jest od limitu ustalonego na dany przedmiot przez Narodowy Fundusz Zdrowia, który partycypuje w kosztach zakupu.

W 2003 roku wykorzystano na dofinansowanie zakupu środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych kwotę w wysokości 278.818 zł.

Z dofinansowania skorzystało 475 osób, w tym :

- 42 dzieci niepełnosprawnych na ogólną kwotę 56.701 zł ,
- 478 dorosłych osób niepełnosprawnych na ogólną kwotę 222.117 zł.

O dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych wnioskowały również domy pomocy społecznej znajdujące się na terenie naszego powiatu.

Mieszkańcy tych domów potrzebowali pomocy finansowej w zakupie głównie pieluchomajtek i materacy przeciwodleżynowych.

Osoby Niepełnosprawne powiatu inowrocławskiego mogły ubiegać się o dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.

Z tej formy pomocy w roku 2003 skorzystało 45 osób, którym dofinansowano zakup przede wszystkim rowerów rehabilitacyjnych, wanien do hydromasażu oraz zestawów do ćwiczeń rehabilitacyjnych w łącznej wysokości 35.239 zł. Przyznawane na ten cel środki pochodziły z puli przeznaczonej na dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych oraz przedmiotów ortopedycznych.

Dofinansowanie prac wchodzących w zakres likwidacji barier funkcjonalnych :

- **barier architektonicznych** obejmowało prace mające na celu dostosowanie mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej w miejscu jej zamieszkania (montaż windy i wykonanie podjazdu oraz modernizacja łazienki, przedpokoju; montaż uchwytów, wyłożenie podłóg posadzką antypoślizgową, montaż poszerzonych drzwi, wymiana urządzeń sanitarnych na dostosowanie do potrzeb chorego, wymiana wanny na brodzik, instalacja siedziska),
- **barier technicznych** obejmowało prace zmierzające do umożliwienia samodzielniejszego funkcjonowania osoby niepełnosprawnej poprzez np. montaż instalacji centralnego ogrzewania w miejsce pieców, zakup i montaż gazowego podgrzewacza wody z elektronicznym zapłonem dla osoby niewidomej,
- **barier w komunikowaniu się** polegało na ułatwianiu niepełnosprawnym (np. z dysfunkcją narządu słuchu, wzroku i mowy) porozumiewania się i/lub przekazywania informacji poprzez zakup sprzętu wspomagającego: faks, telefon, dyktafon, zegarek mówiący, powiększalnik telewizyjny, maszyna brajlowska, magnetofon z odtwarzaczem płyt CD, komputer itp.

W roku 2003 złożono 147 wniosków, w tym:

- 79 wniosków na likwidację barier architektonicznych,
- 18 wniosków na likwidację barier technicznych,
- 50 wniosków na likwidację barier w komunikowaniu się.

Zrealizowano 128 wniosków na ogólną kwotę 752.098 zł w tym :

1) likwidacja barier architektonicznych

- 67 zrealizowanych umów na kwotę 541.475 zł
- 2) likwidacja barier technicznych
  - 18 zrealizowane umowy na kwotę 103.813 zł
- 3) likwidacja barier w komunikowaniu się
  - 43 zrealizowane umowy na kwotę 106.810 zł

Od 1 stycznia 2003 r. w myśl aktualnie obowiązującego rozporządzenia MiPS z dnia 30.09.2002 r. działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej jest nadzorowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Środki finansowe na działalność pochodzą w całości z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Na terenie powiatu działają dwa warsztaty terapii: w Inowrocławiu i w Kruszwicy. Każdy z warsztatów terapią zajęciową obejmuje 30 uczestników, którzy zostali wyłonieni spośród wielu osób niepełnosprawnych przez Radę Programową Warsztatu i organy założycielskie. WTZ w Inowrocławiu zatrudnia 178 osób (10 etatów) i oferuje terapię, która odbywa się w następujących pracowniach :

- 1) ogrodniczej,
- 2) stolarskiej,
- 3) kulinarnej i gospodarstwa domowego,
- 4) plastyczno – poligraficznej,
- 5) krawieckiej,
- 6) utrzymania wiedzy szkolnej.

Ponadto prowadzone są zajęcia uzupełniające: muzykoterapia, rehabilitacja ruchowa oraz zajęcia logopedyczne.

WTZ w Kruszwicy zatrudnia 16 pracowników na 10 etatach. Terapia zajęciowa odbywa się w następujących pracowniach:

- 1) plastycznej,
- 2) stolarskiej,
- 3) gospodarstwa domowego,
- 4) poligraficznej,
- 5) krawiecko – rękodzielniczej,
- 6) muzycznej (wydała CD z kolędami).

Zajęcia uzupełniające to rehabilitacja, rewalidacja oraz rekreacja.

W każdym warsztacie jest prowadzona terapia zajęciowa w formie indywidualnej i grupowej. Grupa terapeutyczna liczy 5 uczestników zakwalifikowanych przez Stowarzyszenie bądź Gminę, na podstawie wskazań do terapii zajęciowej zawartych w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności wydanym przez właściwy organ.

Kwota środków przeznaczonych w roku 2003 na funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej wyniosła 804.840 zł (na jednego uczestnika warsztatu rocznie 13.414 zł).

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

W skład Zespołu powołanych zostało 9 lekarzy, 3 psychologów, 2 doradców zawodowych, 2 pedagogów oraz 2 pracowników socjalnych.

Ogółem w roku 2003 Zespół przyjął do rozpatrzenia 3.636 wniosków.

Dzieci i młodzież do 16 – tego roku życia – przyjęto ogółem 1.307 wniosków, wydano 1.230 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, 192 orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych oraz 3 orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności. Pozostało 77 wniosków do rozpatrzenia w roku 2004.

Osoby dorosłe – przyjęto 2.329 wniosków, wydano 1.881 orzeczeń ustalających stopień niepełnosprawności, 116 osób nie zaliczono do niepełnosprawnych, natomiast 28 osobom odmówiono ustalenia niepełnosprawności. Pozostały 304 wnioski do rozpatrzenia w roku 2004.

Średni koszt wydania jednego orzeczenia wyniósł 54,69 zł, natomiast dotacja wojewody na jedno orzeczenie to 41,24 zł.

Realizacja Programu w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu działający z upoważnienia Starosty w oparciu o ustawę z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.) realizuje zadania z zakresu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia poprzez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia i pośrednictwa pracy.

Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Inowrocławiu, w latach 2000-2003 przedstawiała się następująco:

	2000	2001	2002	2003
Niepełnosprawni bezrobotni	187	276	377	454
- w tym z prawem do zasiłku	40	57	80	96
Niepełnosprawni poszukujący pracy (posiadający rentę)	286	188	126	120
Ogółem	473	464	503	574

Jak widać w tabeli liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie wzrasta sukcesywnie – stan ten spowodowany jest zapewne weryfikacją rent inwalidzkich przeprowadzaną przez ZUS (osoby, którym ZUS zabierał świadczenia rentowe ubiegały się o ustalenie stopnia niepełnosprawności w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności). Pozostając bez źródeł utrzymania rejestrują się w Urzędzie Pracy pobierając zasiłki dla bezrobotnych z tytułu utraty świadczeń rentowych.

Aktywność zawodowa zarejestrowanych osób niepełnosprawnych jest duża, utrzymują oni stały kontakt z urzędem, analizują oferty i proszą o pomoc doradczą. Osoby niepełnosprawne korzystają zarówno z poradnictwa zawodowego indywidualnego jak i grupowego oraz różnorodnych szkoleń w zależności od predyspozycji zawodowych, stopnia niepełnosprawności i wykształcenia.

W roku 2003 skierowano na szkolenia finansowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych 41 osób niepełnosprawnych.

Specjalną troską otacza się osoby niepełnosprawne korzystające z usług Pośrednictwa Pracy. Stworzono specjalne stanowiska dla osób niepełnosprawnych, wyodrębniono tablice informacyjne dla tej grupy bezrobotnych oraz dodatkowo umieszcza się oferty na parterze budynku PUP. Pośrednicy bezpośrednio odwiedzają pracodawców, starając się pozyskać oferty pracy dla niepełnosprawnych.

W latach 2000-2003 skierowano do prac na stanowiska przeznaczone dla osób niepełnosprawnych 525 osób. W zatrudnieniu niepełnosprawnych w ostatnich latach zauważa się tendencję wzrostową:

	2000	2001	2002	2003
Podjęcia pracy	54	84	137	250

W ramach działań wobec niepełnosprawnych prowadzona jest też obsługa formalna w zakresie przysługujących im świadczeń finansowych tj. zasiłków dla bezrobotnych, zasiłków szkoleniowych i stypendiów szkoleniowych. Osoby niepełnosprawne posiadające status osoby bezrobotnej

mają pełne prawa do korzystania z wszystkich form aktywnych tzn. grupa poszukujących pracy posiada dochód (renta) dlatego nie może korzystać z prac subsydiowanych.

Nadrzędnym celem urzędu pracy w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych jest pomoc w rehabilitacji zawodowej i doprowadzenie do pełnej aktywności zawodowej i zatrudnienia.

Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych zakłada rozszerzenie realizacji zadań na następujących płaszczyznach:

1. poradnictwo zawodowe indywidualne i grupowe dla bezrobotnych i poszukujących pracy,
2. szkolenia i przekwalifikowania ze szczególnym uwzględnieniem ograniczeń wynikających z niepełnosprawności,
3. pośrednictwo pracy na rzecz osób niepełnosprawnych oraz na rzecz pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

Realizację tych zadań realizuje się zgodnie z oczekiwaniami osób niepełnosprawnych i możliwościami Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu.

Starosta w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w roku 2003 udzielił wsparcia w niżej wymienionych formach :

- zrefundował wynagrodzenia wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne wynikające z zobowiązań umów zawartych przed rokiem 2003. w wysokości 398.828 zł,
- udzielił trzech pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej na ogólną kwotę 103.600 zł,
- umorzył trzem osobom niepełnosprawnym w części pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej na ogólną kwotę 26.003 zł.

Wyżej wymienione wsparcie Starosta zrealizował ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.